

ARKUSZ HOSPITACJI KONTROLNO–OCENIAJĄCEJ
 efektywność nauczania treści/umiejętności wymienionych
 w podstawie programowej

Data hospitacji:
Nauczyciel hospitowany:
Lekcja wprowadzająca w klasie ..... na przedmiocie .....
Lekcja utrwalająca w klasie ..... na przedmiocie .....
Lekcja powtórzeniowa w klasie ..... na przedmiocie .....
Charakterystyka zespołu klasowego:
Zamierzenia nauczyciela:

Zasady	Przejawy jej przestrzegania	I Uwagi wynikające z obserwacji i/lub rozmowy	II Ocena hospitującego	III Ocena hospitowanego
Budowanie znaczenia nowych wiadomości	przygotowując lekcje uwzględnia kojarzące się z nowym materiałem uczniowskie wiadomości, umiejętności, a wśród nich umiejętności myślenia	obserwacja		
	korzysta z nich we wstępnej fazie pracy uczniów z nowym materiałem	obserwacja		
	w razie potrzeby uzupełnia wiedzę uczniów o elementy niezbędne do rozumnej pracy nad nowym materiałem	obserwacja		
Gospodarowanie czasem lekcji	prowadzi lekcje tak, by uczniowie jak najdłużej zajęci byli pracą nad materiałem nauczania	obserwacja		
	przekłada ów materiał na zadania, którym uczniowie, pracując rzetelnie, są w stanie podołać	obserwacja		

Czas wyczekiwania	po zadaniu pytania klasie lub wskazanemu uczniowi czeka w milczeniu około trzech sekund na odpowiedź	obserwacja		
	po usłyszeniu odpowiedzi czeka w milczeniu około trzech sekund nim odniesie się do niej i/lub postawi następne pytanie	obserwacja		
Informacja zwrotna	świadomie planuje i kontroluje proces dostarczania informacji zwrotnych uczniom	obserwacja		
	skutecznie pomaga uczniom rozwinąć wewnętrzne źródła informacji zwrotnej	obserwacja		
	potrafi na podstawie informacji zwrotnej zbudować mechanizm sprzężenia zwrotnego, czyli włączyć do procesu dydaktycznego ciągłe samodoskonalenia wiedzy i umiejętności u uczniów dokonujące się na podstawie dostarczonych im informacji o przebiegu i wynikach czynności uczenia się	obserwacja		
Kształtowanie umiejętności uczenia się i myślenia	daje więcej sposobności do analizowania przebiegu i efektów własnego oraz cudzego uczenia się i myślenia	obserwacja		
Formowanie z klasy środowiska sprzyjającego wydajnej nauce	w swojej pracy kieruje się głównie zamiarem doprowadzenia uczniów do opanowania materiału nauczania	obserwacja		
	uważa, że wszyscy uczniowie mogą uczyć się efektywnie i wiarę tę potrafi im przekazać	obserwacja		
	w takim duchu współpracuje z innymi nauczycielami	obserwacja		

Usuwanie trudności kulturowych	potrafi usunąć kulturowe przeszkody wnoszone przez dzieci do klasy i skutecznie narzucić im rolę ucznia	obserwacja		
---------------------------------------	---	------------	--	--

Zalecenia pohospitacyjne:**Autoewaluacja zamierzeń nauczyciela:****Data i podpis hospitowanego:****Podpis hospitującego:****UWAGA**

Kolumna „uwagi wynikająca z obserwacji i/lub rozmowy” jest wypełniana przez dyrektora (niekoniecznie) w czasie rozmowy przedhospitacyjnej, kolumna „ocena hospitującego” podczas hospitacji, a „ocena hospitowanego” w czasie rozmowy pohospitacyjnej (niekoniecznie przez dyrektora) wypełniane są przez hospitującego podczas hospitacji.

Kolejne arkusze hospitacyjne są propozycją dla spełniania nadzoru nad realizacją podstawy programowej na każdym przedmiocie i etapie edukacyjnym. Uniwersalność ta wynika to z bardzo dogłębnie przeprowadzonej przeze mnie analizy aktualnego rozporządzenia¹ w tym zakresie, które stawia przed szkołą na określonym etapie edukacji następujące zadania **w obszarach trudno lub tylko akcentowanych w aspekcie nadzoru dyrektora nad podstawą.**

Nazywam ten obszar 3×8, choć w szkołach pogimnazjalnych wyraźnie jednego z dwudziestu czterech elementów „brakuje”, za to pozostałe różnią się nieznacznie, zachowując istotę przytaczanego zadania.

Te arkusze są nie tylko **przydatne na każdą lekcję**, ale także nadają się do hospitacji **każdej innej formy działalności szkoły statutowej i pozastatutowej** – słowem wszelkiej formy pracy nauczyciela z uczniami danej szkoły (wycieczka, apel, wyjście do kina, teatru, impreza integracyjna, biwak, klub dyskusyjny, kawiarenka herbertowska itp.)

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 sierpnia 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół.

Arkusze te dołączane do innych arkuszy hospitacyjnych na obserwowanej lekcji **dają pełny, wielowymiarowy obraz pracy nauczyciela**. Nie są przy tym trudne do wypełnienia podczas hospitacji – ostatnia rubryka. A ciekawym rozwiązaniem jest propozycja uczynienia z nich deklaracji każdego nauczyciela na początku roku szkolnego, z której wynikałoby jego indywidualne podejście do kwestii danego wymogu sformułowanego w podstawie programowej – byłby to zatem plan proforma nauczyciela uwzględniający spełnianie podstawy programowej nie tylko w zakresie treści i umiejętności nauczanych przedmiotów, ale także w wielowymiarowym podejściu do kształcenia, wychowania i opieki.

Jeszcze o hospitacji diagnozującej – nadal obowiązuje, bo nadal wymagamy od nauczycieli, aby wyposażali uczniów w określone umiejętności. Warto je zaobserwować na umówionej (koniecznie) z nauczycielem lekcji. Specyfika tych hospitacji wymaga dużego skupienia i uwagi hospitującego, który nie burząc toku lekcji, musi obserwować wszystko, co się dzieje w klasie – obserwować wszystkich uczniów. Stąd i arkusze muszą być specyficzne – zawierać dużo gotowych treści, określić i nie absorbować zbyt mocno hospitującego ich wypełnianiem. Ponadto, taki arkusz może zostać wypracowany przez grupę nauczycieli w ramach WDN w odpowiedzi na zapotrzebowanie szkoły wynikające z realizacji wniosków po egzaminie zewnętrznym lub próbnym – dodatkowo dołączona do niego karta może zawierać tylko te wyłonione we wspólnej dyskusji wskaźniki (obserwowane działania metodycznym nauczyciela prowadzącego lekcję), poprzez które nauczyciel realizuje założone cele mające wpłynąć na:

- 1) pracę wszystkich nauczycieli nad ćwiczeniem u uczniów umiejętności czytania ze zrozumieniem,**
- 2) ćwiczenie umiejętności wykorzystywania wiedzy w praktyce,**
- 3) ćwiczenie umiejętności argumentowania,**
- 4) ćwiczenie nawyku analizowania poprawności otrzymanego rozwiązania,**

czyli mankamenty zauważone wskutek prowadzonego nadzoru, diagnozy, czy egzaminu zewnętrznego lub próbnego – takie „dwa w jednym”, które jest możliwe do osiągnięcia dzięki dobrze skonstruowanemu arkuszowi.